

UPPSALA
UNIVERSITET

UFV 2014/453

Handlingsplan för likabehandling av studenter 2014

Fastställd av Rektor 2014-04-08

Innehållsförteckning

Inledning	3
Uppföljning	3
Fortlöpande uppdrag	4
A. Fortlöpande uppdrag som omfattar hela universitetet	4
Arbets- och studieförhållanden	4
Information	4
B. Fortlöpande uppdrag som särskilt omfattar vetenskapsområdena, fakulteterna samt institutionerna	4
Arbets- och studieförhållanden	4
Information	5
Jämställdhetsombud och arbetsgrupper	5
C. Fortlöpande uppdrag som särskilt omfattar Universitetsförvaltningen	5
Åtgärder	7
2014	7
Bilagor	8
Bilaga 1. Ordlista	8

Inledning

Vid Uppsala universitet ska alla anställda och studenter bemötas med respekt och ges möjlighet att arbeta och bedriva studier på lika villkor oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder eller social bakgrund. Lika villkor är en kvalitetsfråga för organisationen och en rättvisefråga för individen.

Denna handlingsplan tar sin utgångspunkt i Högskolelagen (SFS 1992:1434), Diskrimineringslagen (SFS 2008:567), Förordningen om statliga myndigheternas ansvar att genomföra handikappolitiken (SFS 2001:526) och Program för lika villkor vid Uppsala universitet.

I Program för lika villkor vid Uppsala universitet framgår vilka mål och strategier som gäller för arbetet med lika villkor och vilka som ansvarar för respektive stödjer det systematiska arbetet för lika villkor.

Handlingsplanen anger fortlöpande uppdrag och åtgärder för 2014 samt ansvarsfördelning. Handlingsplanen anger också hur arbetet ska följas upp. Handlingsplanen är fastställd av universitetets Rektor.

Varje områdes-/fakultetsnämnd ska årligen upprätta en handlingsplan för likabehandling av studenter. I denna ska det konkretiseras hur universitetets gemensamma intentioner för likabehandling av studenter ska genomföras inom fakulteten. Utgångspunkten ska därför vara den universitetsgemensamma Handlingsplan för likabehandling av studenter. Respektive fakultets Handlingsplan för likabehandling av studenter ska publiceras på respektive webbplats.

Uppföljning

De som ansvarar för genomförandet av uppdrag och åtgärder ska avge rapport inom ramen för den reguljära verksamhetsuppföljningen.

Årligen sammanställer Personalavdelningen med utgångspunkt i rapporterna hur föregående års uppdrag och åtgärder har genomförts.

Rådet för lika villkor ska enligt sitt uppdrag analysera den årliga uppföljningen av universitetets arbete med lika villkor samt rapportera till Rektor på så sätt att samtliga diskrimineringsgrunder synliggörs.

Fortlöpande uppdrag

Lika villkorsarbetet ska integreras i all verksamhet vid Uppsala universitet. Detta innebär att arbetet i huvudsak ska bestå av kontinuerliga insatser i det dagliga arbetet. Uppdragen är generellt formulerade för att kunna appliceras på hela verksamheten. Hur uppdragen har konkretiserats ska framgå i den årliga uppföljningen.

A. Fortlöpande uppdrag som omfattar hela universitetet

Arbets- och studieförhållanden

- Alla fakultets- och institutionsledningarna samt avdelningschefer ska aktivt verka för att arbetsmiljön/studiemiljön ska vara fri från diskriminering, kränkande behandling och trakasserier. Alla anställda, inklusive doktorander, och studenter ska informeras om innebörden i begreppen trakasserier och sexuella trakasserier, samt om var universitetets informationsmaterial ”Om förbud och åtgärder mot diskriminering”¹ finns att tillgå.
- Alla verksamma ska ges möjlighet att kombinera studier, forskning och annat arbete vid universitetet med föräldraskap. Riktlinjer finns fastställda i Uppsala universitets föräldrapolicy.
- Individuella anpassningsåtgärder och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning gällande lokaler, inredning och utrustning ska vidtas i enlighet med särskilt beslut.
- Områdes-, fakultets- och institutionsledningarna samt avdelningscheferna ska verka för att synliggöra heteronormativitet i arbets- och studiemiljön och aktivt motverka dess konsekvenser.
- Vid uppdatering av föreskrifter, riktlinjer och handlingsplaner ska lika villkorsaspekter integreras.

Information

- Studenter ska rutinmässigt informeras om det stöd som kan erbjudas till studenter med funktionsnedsättning.
- Studenter ska rutinmässigt informeras om Språkverkstaden och Lässtudion.
- Universitetets information ska vara utformad så att personer med olika typer av funktionsnedsättning ska kunna kommunicera med Uppsala universitet och söka information på lika villkor som varje annan student, anställd eller besökande.

B. Fortlöpande uppdrag som särskilt omfattar vetenskapsområdena, fakulteterna samt institutionerna

Arbets- och studieförhållanden

- Fakultetsnämnderna ska besluta om åtgärder som leder till att varje student inom utbildningar som leder till interaktion med patient/klient/motsvarande ska få ökad medvetenhet om människors skilda livsvillkor avseende sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Exempel på sådana utbildningar är juristutbildningen, lärarutbildningarna,

¹ ”Om förbud och åtgärder mot diskriminering. Information till studenter och anställda” kan beställas från Enheten för lika villkor på Personalavdelningen eller laddas ner som PDF från HR-guiden <https://mp.uu.se/web/info/anstallning/lika-villkor/program-plan-riktlinjer>.

psykologutbildningen, teologutbildningen, socionomutbildningen, utbildningar inom beteendevetenskap och alla programutbildningar inom medicin och farmaci.

- Studenter vid Uppsala universitet ska så långt som möjligt erbjudas undervisning av lärare/handledare av olika kön. Detta avser hela utbildningsprogram samt ämnesstudier om minst 30 högskolepoäng.
- Undervisning och examinationsformer ska anpassas och göras tillgängliga för studenter med funktionsnedsättning.

Information

- Varje institution/motsvarande ska göra tydligt på sin webbplats vem på institutionen/motsvarande som studenter med funktionsnedsättning kan kontakta för stöd i studiesituationen.
- Varje institution/motsvarande ska översätta egenproducerat informationsmaterial, som avser rekrytering, arbetsförhållanden och trakasserier, till engelska.

Jämställdhetsombud och arbetsgrupper

- Varje institution/motsvarande ska utse ett jämställdhetsombud och en arbetsgrupp. I arbetsgrupperna ska såväl anställda som studenter vara representerade. Områdes-/fakultetsnämnderna rekommenderas att på motsvarande vis inrätta särskilda organ för beredning av jämställdhetsärenden.

C. Fortlöpande uppdrag som särskilt omfattar Universitetsförvaltningen

Nedan redovisas fortlöpande uppdrag till universitetsdirektören, samt hur universitetsdirektören fördelat dessa uppdrag. Hur uppdragen har konkretiserats ska framgå i den årliga uppföljningen.

Avdelningen för kommunikation och externa relationer

- Beakta lika villkorsaspekter vid text och bildproduktion.
- Tillse att nya webbpubliceringsverktyg följer internationell standard för tillgänglighet på webben.

Byggnadsavdelningen

- Följa riktlinjer i Handisams skriftserie Riv Hindren – Riktlinjer för tillgänglighet² vid om- och/eller nybyggnation.
- Planera för att inredning och utrustning som behövs för personer med funktionsnedsättning ingår i samband med lokalförsörjningsåtgärder.
- Utforma och införa rutiner för att lika villkorsperspektiv beaktas i samband med nybyggnation.

² ”Riv hindren – Riktlinjer för tillgänglighet. Enligt förordning 2001:526 om statliga myndigheters ansvar för genomförande av handikappolitiken” kan laddas ner som PDF från www.handisam.se.

Personalavdelningen

- Annonsera en gång per termin på svenska och engelska om diskrimineringslagen i studentkårstidningarna.
- Genomföra uppföljning av uppdrag och åtgärder i Handlingsplan för lika villkor i enlighet med diskrimineringslagens krav.
- Informera berörda på universitetet om att de ska informera sina samarbetspartners inom verksamhetsförlagd utbildning om diskrimineringslagen och Riktlinjer för hantering av trakasseriärenden enligt diskrimineringslagen³.
- Tillhandahålla information, rådgivning, kompetensutveckling och utbildning om lika villkor till hela verksamheten.
- Översätta nyproducerade föreskrifter, riktlinjer, handlingsplaner samt rutiner inom avdelningens funktionsansvar till engelska.

Planeringsavdelningen

- Erbjud konsultativt stöd och utbildning inom tillgänglighetsområdet ur ett pedagogiskt perspektiv.
- Erbjud kurs i bemötande av heterogena studentgrupper, riktad till lärare, administrativ personal och andra som i sitt arbete har kontakt med studenter.
- Ge kurser i engelska för lärare som ska undervisa på engelska.
- Samarbeta med Rådet för lika villkor i integreringen av lika villkorsarbetet i universitetets kvalitetsarbete.

Studentavdelningen

- Beakta lika villkorsaspekter vid text och bildproduktion.
- Erbjud konsultativt stöd och utbildning inom tillgänglighetsområdet avseende studentärenden.
- Ge service och förmedla stöd till studenter med funktionsnedsättning.
- Informera om de olika former av stöd Uppsala universitet erbjuder studenter, i form av exempelvis Språkverkstaden.
- Medverka i universitetets arbete med tillgänglighetsfrågor.

³ Uppsala universitets ”Riktlinjer för hantering av trakasseriärenden enligt diskrimineringslagen” är tillgänglig som PDF i Mål- och regelsamlingen på www.uu.se.

Åtgärder

För att uppnå tidsperiodens mål behövs tydliga insatser från såväl vetenskapsområden, fakulteter och institutioner som universitetsförvaltningen. Åtgärder på vetenskapsområdes-, fakultets-, och institutionsnivå beslutas i huvudsak av vederbörande ledning.

Den/de som anges som ansvarig/a ska leda eller svara för den beredning och planering som behövs för att åtgärden ifråga ska kunna beslutas eller genomföras av den person eller organ som har befogenhet därtill.

2014

Universitetsförvaltningen

- Påbörja inventering av hörseltekniska hjälpmedel i samtliga föreläsnings- och seminariesalar.
Ansvarig: Universitetsdirektören (chefen för Byggnadsavdelningen)
- Undersöka de juridiska möjligheterna med att framställa universitetets kurskompendier som tillgängliga PDF-filer.
Ansvarig: Universitetsdirektören (chefen för Juridiska avdelningen)
- Utforma åtgärder för att minska sjukfrånvaron bland doktorander som är kvinnor.
Ansvarig: Universitetsdirektören (personaldirektören i samarbete med cheferna för områdeskanslierna)
- Utforma utbildningar för doktorander respektive lärare och forskare om Uppsala universitet som organisation, normer samt härskartekniker och motstrategier.
Ansvarig: Universitetsdirektören (planeringsdirektören i samarbete med personaldirektören)
- Kartlägga konsekvenser av införandet av studieavgifter för studenter från länder utanför EU.
Ansvarig: Universitetsdirektören (chefen för Studentavdelningen i samarbete med planeringsdirektören)
- Utforma informationsmaterial om vilka rättigheter och möjligheter studenter med funktionshinder har vid internationella studieutbyten.
Ansvarig: Universitetsdirektören (chefen för Studentavdelningen)

Bilagor

Bilaga 1. Ordlista

Diskrimineringslagen DL (2008:567)

Diskrimineringslagen trädde i kraft den 1 januari 2009 och ersatte de tidigare lagar som på det civilrättsliga området reglerade diskriminering: jämställdhetslagen, lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionsnedsättning, lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning, lagen om likabehandling av studenter i högskolan, lagen om förbud mot diskriminering samt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Etnisk tillhörighet

Definieras i DL (2008:567) som: nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Funktionshinder

Definieras i DL (2008:567) som: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Idag skiljer man på funktionshinder och funktionsnedsättning (se nedan). Funktionshinder är inte en egenskap hos en person. Istället är det miljön som kan vara funktionshindrande. Det kan handla om brister i tillgänglighet till t ex offentliga lokaler, information, möjligheten till arbete och så vidare.

Funktionsnedsättning

En funktionsnedsättning kan innebära livslånga nedsättningar av funktioner som kan ge konsekvenser för personers möjligheter att utföra olika aktiviteter och begränsa möjligheten att leva det liv personer egentligen vill leva. Det finns olika definitioner på vad som är en funktionsnedsättning vilket gör det svårt att uppskatta hur många personer som har funktionsnedsättning.

Handisam

Handisam är en myndighet som samordnar, påskyndar och följer upp funktionshinderspolicen.

Handlingsplan för breddad rekrytering

Sedan 2002 uppdrar regeringen åt lärosätena att arbeta med breddad rekrytering. Studentavdelningen vid Uppsala universitet har i uppdrag att upprätta en handlingsplan för breddad rekrytering. Breddad rekrytering innebär att uppnå en mer proportionerlig fördelning av studentpopulationen avseende etnisk och social bakgrund, kön och funktionshinder.

Handlingsplan för likabehandling av studenter

Är en handlingsplan som utbildningsanordnare årligen ska upprättas centralt och på områdes-/fakultetsnivå. Den ska innehålla åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter för studenter som deltar i eller söker sig till verksamheten. Enligt lagen ska handlingsplanen omfatta åtminstone diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Heteronormativitet

Föreställningen att alla är heterosexuella och att detta är det självklara och önskvärda sättet att leva. En av utgångspunkterna är förväntningar om kvinnlighet och manlighet som varandras motsatser och komplement. Heteronormativitet handlar om makt. Den som tillhör den heterosexuella normen har privilegiet att vara något mer än sin sexuella läggning och har även makten att bedöma vad som är annorlunda och icke önskvärt. De som överskrider gränser för heterosexualitet uppfattas som avvikande. Källa: Diskrimineringsombudsmannens (DO) ordlista, www.do.se.

Kön

Definieras i DL (2008:567) som: att någon är kvinna eller man.

Könsidentitet och könsuttryck

Könsöverskridande identitet och uttryck definieras i DL (2008:567) som: att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Lässtudion

Lässtudion ligger inne på Blåsenhus-biblioteket och är tillgänglig när biblioteket är öppet. I lässtudion finns två datorplatser med olika program och funktioner för dig med läshinder. När du bokar väljer du den datorplats som fungerar bäst för dina behov. Länk till Lässtudions webbsida: <http://www.ub.uu.se/sv/Service/For-dig-med-funktionshinder/Lasstudio/>.

Mångfald

Begreppet mångfald står för en numerisk representation av diverse kategorier. Begreppet åsyftar oftast etniska kategorier, vilka i Sverige associeras direkt med födelseländer. I föreliggande handlingsplan avses med mångfald diskrimineringsgrunderna etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning.

Religion eller annan trosuppfattning

Är inte definierade i DL (2008:567). I förarbetena till DL (2008:567) Prop. 2007/08:95 ger exempel på vad som omfattas som annan trosuppfattning. Dessa är åskådningar som buddism, ateism och agnosticism. Däremot omfattas inte t.ex. rasistisk övertygelse. Även etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Inte heller politiska åskådningar omfattas (a. prop. s. 81–83).

Sexuell läggning

Definieras i DL (2008:567) som: homosexuell, bisexuell eller heterosexuell.

Språkverkstaden www.sprakverkstaden.uu.se

Tillgängliga PDF

En tillgänglig PDF innebär att filen är skapad på ett sådant sätt att en person som via ett hjälpmedel får filen uppläst för sig, får det tydligt beskrivet vad som är rubrik, vad som är löpande text och hur eventuella bilder ser ut.